31/1947 Sb.
Zákon

ze dne 14. února 1947

O některých zásadách při rozdělování nepřátelského majetku, konfiskovaného podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy.

Vyhlášeno dne 17. března 1947, datum poslední novelizace 17. března 1947

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ODDÍL I.
Všeobecné zásady při rozdělování konfiskovaného majetku.

§ 1.

Majetkové podstaty konfiskované podle dekretu č. 108/1945 Sb. (dále konfiskační dekret) nebo jejich součásti může osidlovací úřad a Fond národní obnovy slučovati nebo rozdělovati z důvodu hospodářské účelnosti.

§ 2.

(1) Peněžité závazky, náležející ke konfiskovanému majetku a vzniklé před 10. květnem 1945, přejímá Fond národní obnovy (dále fond), který je vypořádá způsobem a v rozsahu podle zákonných předpisů, jež o tom budou vydány. V případech zvláštního zřetele hodných může fond takové závazky převzíti k vypořádání, i když vznikly po 9. květnu 1945, pokud nevznikly vinou přídělce.

(2) Jiné závazky náležející ke konfiskovanému majetku může fond převzíti k vypořádání (odstavec 1), dopouští-li to povaha závazku a usnadní-li to provedení přídělového řízení.

(3) Převzetí závazku podle odstavce 1 nebo 2 se nedotýká práva věřitelova na uspokojení vůči dlužníku ani osobního nebo věcného ručení třetích osob za převzatý závazek.

(4) Ručení konfiskovaného majetku za závazky převzaté podle odstavce 1 nebo 2 zaniká, a pokud je zapsáno ve veřejných knihách, vymaže knihovní soud takové zápisy na návrh fondu s odvoláním na tento zákon.

ODDÍL II.

Zkrácené přídělové řízení.

§ 3.

Malé a střední majetkové podstaty (§ 6, odst. 2 konfiskačního dekretu) se přidělují za úhradu do vlastnictví oprávněným uchazečům zkráceným přídělovým řízením, pokud nebyly nebo nebudou převedeny způsobem upraveným rámcovými plány.

§ 4.

(1) Pro zkrácené přídělové řízení platí tyto zásady:

a) Odpadá zřízení přídělových komisí (§ 9 konfiskačního dekretu) a vypracování přídělových a úhradových plánů (§§ 10 a 11 konfiskačního dekretu).

b) O přídělu rozhoduje osidlovací úřad, a to u malých majetkových podstat na návrh místního národního výboru, u středních majetkových podstat na návrh okresního národního výboru.

c) Návrh na příděl se vyloží u příslušného národního výboru k veřejnému nahlédnutí po dobu 15 dnů. Národní výbor zároveň upozorní na toto vyložení způsobem v místě obvyklým s poučením, že k návrhu může podati v uvedené lhůtě připomínky každý československý státní občan neb osoba, která je za něho považována podle § 1 nebo § 2 ústavního zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 74 Sb., o udělení státního občanství krajanům vracejícím se do vlasti, starší 18 let.

d) Nepředloží-li příslušný národní výbor návrh na příděl ve lhůtě, stanovené přídělovým nařízením, učiní návrh na místo něho nadřízený národní výbor; nepodá-li ani tento v další lhůtě stanovené přídělovým nařízením příslušný návrh, rozhodne osidlovací úřad bez návrhu.

e) Osidlovací úřad podle zásadních usnesení rady (§ 3, odst. 3 konfiskačního dekretu) může, přihlédna k podaným připomínkám, po vyjádření zemského národního výboru, na Slovensku příslušného pověřenectva, se odchýliti od návrhu příslušného národního výboru, nejsou-li splněny předpoklady stanovené v tomto zákoně, v příslušném rámcovém plánu nebo v přídělovém nařízení, anebo mluví-li pro to závažné důvody osidlovací politiky.

f) Osidlovací úřad může prováděti přídělové řízení postupně podle oblastí, druhů majetkových podstat a podle jednotlivých druhů uchazečů.

g) Rozhodnutí o přídělu vydá přídělci osidlovací úřad. Odevzdání provede (§ 5, odst. 1, č. 4 konfiskačního dekretu) fond.

(2) Další zásady zkráceného přídělového řízení, jakož i podrobnosti mohou upraviti přídělová nařízení, jichž návrh připraví osidlovací úřady a která vydá vláda (§ 6, odst. 2 konfiskačního dekretu).

ODDÍL III.

Příděl drobných živnostenských podniků a rodinných domků v pohraničním území.

§ 5.

(1) Pokud se dále neustanovuje jinak, přidělí se drobné živnostenské podniky, konfiskované podle konfiskačního dekretu v pohraničním území nebo v jiných územních oblastech, stanovených příslušným přídělovým nařízením (§ 9) - vyjma ty, které označí příslušný rámcový plán - za úhradu jejich dosavadnímu národnímu správci, rodinné domky za týchž předpokladů jejich dosavadnímu uživateli, požádají-li o to ve lhůtě stanovené osidlovacím úřadem vyhláškou ve věstníku osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy a prokáží-li, že vedle ostatních podmínek, stanovených v příslušném přídělovém nařízení, splňují tyto podmínky:

1. že jsou československými státními občany nebo že jsou za ně považováni podle § 1 nebo § 2 ústavního zák. č. 74/1946 Sb.,

2. že jsou české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti, soudně bezúhonní, národně i státně spolehliví a že i jejich rodinní příslušníci, žijící s nimi ve společné domácnosti, jsou soudně bezúhonní a státně spolehliví a nejsou národnosti německé nebo maďarské; výjimky, pokud jde o rodinné příslušníky, může povoliti ministerstvo vnitra po dohodě s ministerstvem národní obrany, nejde-li o otázku státní spolehlivosti. Až do rozhodnutí o takové výjimce zůstává dosavadní národní správa beze změny, jestliže k jejímu odvolání nejsou jiné závažné důvody. Ustanovení o národnosti neplatí u osob, jmenovaných v §§ 1 a 6 zákona ze dne 19. prosince 1946, č. 255 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození. Pokud jde o osoby uvedené v § 84, odst. 1 zákona ze dne 18. července 1946, č. 164 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické persekuce, neplatí ustanovení o národnosti, ačli nejde o příslušníky národnosti německé nebo maďarské,

3. jde-li o drobný živnostenský podnik,

a) že jej osobně a řádně spravují a splňují podmínky předepsané pro jeho provozování; předpisy o úlevách k získání zvláštního úředního oprávnění nebo povolení zůstávají nedotčeny,

b) že jej spravují nejpozději ode dne 1. května 1946; tato podmínka neplatí za předpokladu, že uchazeč je v den podání žádosti alespoň tři měsíce národním správcem drobného živnostenského podniku, o jehož příděl žádá,

aa) pro osoby jmenované v §§ 1 a 6 zák. č. 255/1946 Sb. a v § 84, odst. 1 zák. č. 164/1946 Sb.,

bb) pro Čechy a Slováky a příslušníky jiných slovanských národů, kteří se přistěhovali (navrátili) na území Československé republiky po osvobození tohoto území od nepřátelské okupace nebo se na ně přistěhují, buď na základě československé úřední přesidlovací akce nebo bez souvislosti s ní, když ministerstvo sociální péče vysloví ze závažných důvodů, že mají býti postaveni na roveň osobám, které se přistěhovaly (navrátily), anebo se přistěhují (navrátí) na podkladě úřední přesidlovací akce,

c) že nejpozději ode dne počátku účinnosti tohoto zákona mají bydliště v místě, kde je jimi spravovaný drobný živnostenský podnik, anebo v jeho nejbližším okolí, a nemají jinde vlastního bytu nebo se ho vzdají pro případ přidělení drobného živnostenského podniku; podmínku bydliště v místě lze prominouti tomu, kdo ji nemohl bez vlastní viny splniti,

4. jde-li o uživatele rodinných domků, že

a) nejsou svobodni,

b) nejpozději ode dne počátku účinnosti tohoto zákona mají společně se svou rodinou bydliště v rodinném domku,

c) nemají jinde vlastního bytu nebo se ho vzdají pro případ přidělení rodinného domku,

d) mají v místě, kde je rodinný domek, nebo v okolí stálé řádné zaměstnání,

e) si při správě (užívání) rodinného domku vedou s péčí řádného hospodáře.

(2) Provozuje-li národní správce drobného živnostenského podniku ještě jiný výdělečný podnik, je povinen vzdáti se jeho provozování pro případ, že mu spravovaný drobný živnostenský podnik bude přidělen; je-li výdělečný podnik podnikem živnostenským, je zároveň povinen bezpodmínečně se vzdáti svého dosavadního živnostenského oprávnění. Vlastní-li uživatel rodinného domku obytný dům (stavební parcelu), jest povinen nabídnouti jej osidlovacímu úřadu a Fondu národní obnovy pro případ, že mu rodinný domek bude přidělen, ačli jej ve lhůtě stanovené přídělovým nařízením nepřevede do vlastnictví svého zletilého dítěte. Výjimky s ohledem na sociální důvody v případě rodin s více dětmi, byť nezletilými, stanoví přídělové nařízení. Osidlovací úřad a Fond národní obnovy může nabídnutou nemovitost převzíti na úhradu přejímací ceny. Ocenění převzaté nemovitosti se řídí týmiž zásadami jako ocenění majetku přidělovaného. S takto převzatým nemovitým majetkem se naloží podle ustanovení části II a III konfiskačního dekretu a podle tohoto zákona.

(3) Rodinný domek může býti přidělen též do spoluvlastnictví několika uchazečů vyhovujících podmínkám odstavce 1 nebo do spoluvlastnictví takových uchazečů a jejich rodinných příslušníků, žijících s nimi ve společné domácnosti, požádají-li o to v žádosti o příděl a nejsou-li národnosti německé nebo maďarské.

§ 6.

(1) Osoby uvedené v §§ 1 a 6 zák. č. 255/1946 Sb., které nejsou umístěny, nebo osoby uvedené v § 84, odst. 1 zák. č. 164/1946 Sb., které nejsou existenčně zabezpečeny (dále jen přednostní uchazeči), podávají žádosti o příděl drobných živnostenských podniků do vlastnictví na úředním tiskopise u osidlovacího úřadu ve lhůtě stanovené vyhláškou tohoto úřadu, jež bude vydána v dohodě s ministerstvem národní obrany a ministerstvem sociální péče a uveřejněna v Úředním listě. Osidlovací úřad však přidělí drobný živnostenský podnik přednostnímu uchazeči do vlastnictví jen podle ustanovení § 7, odst. 7.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahují na přednostní uchazeče, kteří jsou v den podání žádosti alespoň tři měsíce národními správci drobného živnostenského podniku, o jehož příděl do vlastnictví žádají [§ 5, odst. 1, č. 3, písm. b), bod aa)].

§ 7.

(1) Národní výbory jsou povinny hlásiti bezodkladně osidlovacímu úřadu národní správy drobných živnostenských podniků uvolněné podle § 13. Ohlašovací povinnost podle § 11 zák. č. 255/1946 Sb. zůstává nedotčena.

(2) Národními správci drobných živnostenských podniků, uvolněných podle § 13, mohou býti ustanoveni toliko přednostní uchazeči, kteří podali žádost podle § 6, odst. 1, věty první a vyhovují také podmínkám § 5, odst. 1, č. 1 a 2, a to jen se souhlasem osidlovacího úřadu. Jinaké ustanovení národních správců jest neúčinné.

(3) Nebudou-li způsobem zmíněným v odstavci 2, větě první uspokojeni všichni žadatelé z řad přednostních uchazečů, vydá osidlovací úřad pokyny, podle kterých příslušný národní výbor odvolá dosavadní národní správce drobných živnostenských podniků ustanovené po 1. květnu 1946 a ustanoví na jejich místo neuspokojené žadatele.

(4) Přednostní uchazeče, kteří nebudou umístěni při řízení podle odstavce 2 nebo 3, ustanoví příslušný národní výbor podle pokynu osidlovacího úřadu - vydaného v dohodě s ministerstvem národní obrany, pokud se týče s ministerstvem sociální péče, a po slyšení zemského národního výboru - národními správci drobných živnostenských podniků (po případě i mimo pohraniční území), a to podle možnosti toho druhu, o který přednostní uchazeč žádal.

(5) Není-li neuspokojených žadatelů z řad přednostních uchazečů, mohou býti na místo národních správců odvolaných podle § 13 ustanoveni se souhlasem osidlovacího úřadu národními správci drobných živnostenských podniků žadatelé z řad ostatních uchazečů, vyhovujících i podmínkám § 5, odst. 1, č. 1 a 2, a to především z osob jmenovaných v § 1 zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 75 Sb., o přiznávání hospodářských a právních úlev krajanům vracejícím se do vlasti, zejména z Maďarska (dále jen navrátilci), a teprve po těchto z řad jiných uchazečů s přihlédnutím k ustanovení § 7, odst. 3 konfiskačního dekretu.

(6) Nepřevezme-li přednostní uchazeč nebo navrátilec bez závažných důvodů národní správu drobného živnostenského podniku, na níž byl podle odstavců 2 až 5 ustanoven, pozbývá nároku na ustanovení národním správcem takového podniku v pohraničním území. Výrok o tom vydá ministerstvo národní obrany - u navrátilců ministerstvo sociální péče - v dohodě s osidlovacím úřadem.

(7) Národnímu správci ustanovenému podle odstavců 2 až 5 přidělí za podmínek § 5, odst. 1, č. 1 až 3 osidlovací úřad drobný živnostenský podnik do vlastnictví na přihlášku, kterou lze podati po uplynutí tří měsíců od ustanovení národním správcem. O drobných živnostenských podnicích, které nelze takto přiděliti do vlastnictví, platí ustanovení § 13.

§ 8.

(1) Požádá-li o příděl rodinného domku ve lhůtě stanovené podle § 5, odst. 1 vedle dosavadního uživatele také přednostní uchazeč, který není uživatelem tohoto domku, předloží příslušný národní výbor podané žádosti osidlovacímu úřadu s návrhem na příděl rodinného domku a s návrhem na náhradní příděl (odstavec 3).

(2) Osidlovací úřad přidělí rodinný domek

a) přednostnímu uchazeči, který splňuje podmínky § 5, odst. 1, č. 1, 2 a 4, písm. a), c), d) a jehož zaměstnání je s hlediska hospodářské výstavby státu a v zájmu osidlovací politiky důležitější než u dosavadního uživatele,

b) jinak dosavadnímu uživateli.

(3) Přednostnímu uchazeči nebo dosavadnímu uživateli, jemuž nebude přidělen rodinný domek podle odstavce 2, přidělí osidlovací úřad po jeho slyšení náhradní příděl, a to podle možnosti jiný rodinný domek, než o který žádal, jiný obytný nemovitý majetek nebo jeho ideální část nebo podíl na společnosti s ručením obmezeným, které bude takový majetek přidělen, nebo stavební pozemek, vhodný pro stavbu rodinného domku.

(4) Ustanovení § 7, odst. 6 platí tu přiměřeně.

ODDÍL IV.

Ustanovení všeobecná a závěrečná.

§ 9.

Přídělové nařízení stanoví, které územní oblasti jsou pohraničním územím ve smyslu tohoto zákona. Může také stanoviti, že ustanovení oddílu III se vztahují i na jiné územní oblasti.

§ 10.

(1) Podle tohoto zákona lze drobné živnostenské podniky a rodinné domky přidělovati též právnickým osobám.

(2) Přídělové nařízení stanoví podmínky, za nichž může býti v případech, kde národním správcem drobného živnostenského podniku (uživatelem rodinného domku) byla ustanovena osoba fysická z pověření osoby právnické, dána ze závažných důvodů přednost této právnické osobě před uchazeči uvedenými v § 5 nebo v § 8, odst. 2, písm. a).

§ 11.

(1) Témuž uchazeči lze přiděliti toliko jeden drobný živnostenský podnik nebo jeden rodinný domek; výjimky mohou býti stanoveny příslušným přídělovým nařízením.

(2) Uchází-li se o příděl drobného živnostenského podniku (rodinného domku) více jeho národních správců (uživatelů), kteří vyhovují stanoveným podmínkám, a nejde-li o případ uvedený v § 5, odst. 3, jest při přídělu přihlížeti především k osobám uvedeným v § 7, odst. 3 konfiskačního dekretu. Mezi stejně oprávněnými uchazeči se rozhodne podle volné úvahy, při čemž se přihlédne zejména k sociálním a rodinným poměrům a k lepší odborné kvalifikaci.

§ 12.

Byl-li přidělen podnik, k jehož provozování je podle platných (používatelných) předpisů třeba živnostenského oprávnění nebo povolení, je příslušný úřad (orgán) povinen současně uděliti přídělci příslušné oprávnění (živnostenský list, koncesní dekret, licenci a pod.) nebo povolení.

§ 13.

(1) Národní výbory jsou povinny odvolati podle pokynů osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy bezodkladně národní správce konfiskovaných drobných živnostenských podniků, po případě konfiskovaných rodinných domků, kteří nesplňují podmínky uvedené v § 5, odst. 1, č. 1, 2 a 3, písm. a) a c), po případě v § 5, odst. 1, č. 1, 2 a 4. Nevyhoví-li tomuto pokynu příslušný národní výbor ani nadřízený národní výbor ve lhůtě stanovené osidlovacím úřadem a Fondem národní obnovy, odvolá národního správce osidlovací úřad a Fond národní obnovy.

(2) Výjimky z ustanovení odstavce 1, pokud jde o rodinné domky, nutné v zájmu opatření v oboru bytové péče a v zájmu opatření kulturních, zdravotních, sociálních nebo z důvodů obrany státu, může povoliti osidlovací úřad podle přídělového nařízení.

(3) Národní výbory jsou povinny oznámiti osidlovacímu úřadu a Fondu národní obnovy bezodkladně všechny případy, kdy byl národní správce konfiskovaného drobného živnostenského podniku ustanoven po 1. květnu 1946.

§ 14.

(1) Živnostenská oprávnění nebo povolení, získaná po 5. květnu 1945 ku provozování výdělečného podniku, zruší příslušné ministerstvo nebo jím pověřený úřad na návrh nebo po slyšení osidlovacího úřadu a příslušného živnostenského úřadu, jestliže byla získána obejitím přídělového řízení anebo živnost (podnik) jest provozována pomocí konfiskované majetkové podstaty.

(2) Příslušné ministerstvo nebo jím pověřený úřad přezkoumá udělení živnostenských oprávnění nebo povolení získaných po 5. květnu 1945 ku provozování výdělečného podniku v pohraničním území (§ 9) a může tato oprávněr (povolení) po slyšení příslušného živnostenského úřadu, hospodářských organisací a osidlovacího úřadu zrušiti, byla-li získána beze zřetele na hospodářskou potřebu nebo v rozporu se zásadami a potřebami osidlovací politiky.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahuje na živnostenská oprávnění nebo povolení ku provozování výdělečných podniků, získaná přednostními uchazeči a těmi osobami, které pozbyly svých dřívějších živnostenských oprávnění nebo povolení v důsledku politické, národní nebo rasové persekuce.

§ 15.

(1) Pokud z tohoto zákona nebo z předpisů vydaných k jeho provedení neplyne jinak, zůstávají ustanovení konfiskačního dekretu nedotčena a užije se jich při provádění tohoto zákona.

(2) Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na majetek uvedený v § 18 konfiskačního dekretu.

§ 16.

Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.
Gottwald v. r.
Dr. Zenkl v. r.
Dr. Šrámek v. r.
Ursíny v. r.
Fierlinger v. r.
Široký v. r.
Masaryk v. r.
arm. gen. Svoboda v. r.
Dr. Ripka v. r.
Nosek v. r.
Dr. Dolanský v. r.
Dr. Stránský v. r.
Dr. Drtina v. r.
Kopecký v. r.
Laušman v. r.
Ďuriš v. r.
Zmrhal v. r.
Dr. Pietor v. r.
Ing. Kopecký v. r.
Hála v. r.
Dr. Nejedlý v. r.
Dr. Procházka v. r.
Majer v. r.
Dr. Franek v. r.
Dr. Clementis v. r.
Lichner v. r.